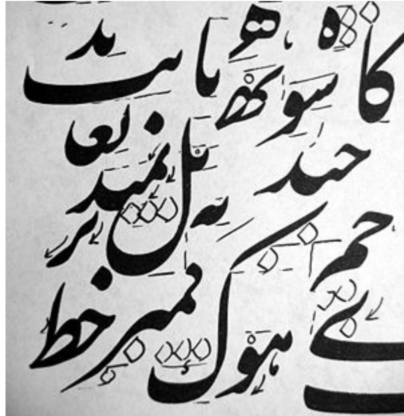
Fars alfabesi

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Fars alfabesi, Farsçanın İran ve Afganistan'da kullanılan yazı sistemidir. Kökeni Arap alfabesine dayanır, bu alfabeye Arapçada bulunmayıp Farsçada bulunan پ, چ, ژ ve گ harflerinin eklenmesiyle oluşturulmuştur. Osmanlı alfabesi büyük ölçüde bu alfabeden uyarlanmıştır.

Nestâlik, Fars alfabesini genel olarak bu yazı türü ile yazılır.

İçindekiler

Harfler

İsim	ALA-LC'ye göre Latin harfi karşılığı (İngilizce için)	IPA	Kelime içindeki yerlerine göre			
			Sonda	Ortada	Başta	Yalnız
elif	ā / ʾ	[ɒ], [ʔ]	ـا	ـا	آ / ا	ا
be	b	[b]	ـب	ـبـ	بـ	ب
pe	p	[p]	ـپ	ـپـ	پـ	پ
te	t	[t]	ـت	ـتـ	تـ	ت
s̱e (peltek)	s̱	[s]	ـث	ـثـ	ثـ	ث
cim	j	[dʒ]	ـج	ـجـ	جـ	ج
çim	ch	[tʃ]	ـچ	ـچـ	چـ	چ
ḥā	ḥ	[h]	ـح	ـحـ	حـ	ح
ḫa	kh	[x]	ـخ	ـخـ	خـ	خ
dāl	d	[d]	ـد	ـد	د	د
ẕel	ẕ	[z]	ـذ	ـذ	ذ	ذ
re	r	[ɾ]	ـر	ـر	ر	ر
ze	z	[z]	ـز	ـز	ز	ز
je	jh	[ʒ]	ـژ	ـژ	ژ	ژ
sīn	s	[s]	ـس	ـسـ	سـ	س
şīn	sh	[ʃ]	ـش	ـشـ	شـ	ش
ṣād	ṣ	[s]	ـص	ـصـ	صـ	ص
ẓād / ḍād	ẓ	[z]	ـض	ـضـ	ضـ	ض
ṭā (tı)	ṭ	[t]	ـط	ـطـ	طـ	ط
ẓā (zı)	ẓ	[z]	ـظ	ـظـ	ظـ	ظ
ʿayn	ʿ	[ʔ]	ـع	ـعـ	عـ	ع
ğayn	gh	[ɣ] / [ɢ]	ـغ	ـغـ	غـ	غ
fe	f	[f]	ـف	ـفـ	فـ	ف
ḳāf	q	[k] / [ɣ] / [q] (bazı ağızlarda)	ـق	ـقـ	قـ	ق
kef	k	[k]	ـک	ـکـ	کـ	ک
gef	g	[g]	ـگ	ـگـ	گـ	گ
lām	l	[l]	ـل	ـلـ	لـ	ل
mīm	m	[m]	ـم	ـمـ	مـ	م

nūn	n	[n]	ـن	ـنـ	نـ	ن
vāv	v / ū / ow	[v] / [uː] / [o] / [ow] / [oː] (Darice'de)	ـو	ـو	و	و
he	h	[h]	ـه	ـهـ	هـ	ه
ye	y / ī / á	[j] / [i] / [ɒː] / [eː] (Darice'de)	ـی	ـیـ	یـ	ی

Farsçanın Latinizasyonu

Ana madde: Arapçanın romanizasyonu

Arapça: ي	Arapça: و	Arapça: ه	Arapça: ن	Arapça: م	Arapça: ل	Arapça: گ	Arapça: ڭ	Arapça: ك	Arapça: ق	Arapça: ف	Arapça: غ	Arapça: ع	Arapça:
Y	**W**	**H**	**N**	**M**	**L**	**G**	**Ň**	**K**	**Q**	**F**	**Ģ**	**Ă**	**Ż**

- **Š**=**Ť** ve **Ž**=**Ď** harfleri Peltek seslerdir; dil ucu ile dişlerin arasından çıkar.
- Alfabede Arapçada yer almayan ancak Farsçada bulunan üç noktalı harflere de yer verilmiştir.
- **خ**: Hı sesi boğazın gırtlağa yakın bölümünden boğazı hırıldatmak suretiyle çıkarılan bir sestir (**X**). Türkçedeki *Xalı (Halı), Xala (Hala), Xoroz (Horoz)* sözcüklerinin bu harfle yazılması doğru ses değerlerine örnek teşkil eder. Normal H sesinden biraz daha sert ve hırıltılıdır. Standart H sesi hiçbir engele takılmadan çıkarken, bu ses boğazın üst kısmında titreşir. Örneğin: *Bakmak* sözcüğü İran Azericesinde, Azerbaycanda ve ayrıca İç ve Doğu Anadoluda *Baḥmaḥ* şeklinde telaffuz edilir ancak kelimenin içindeki h harfleri gırtlaktan ve hırıltılı olarak çıkartılır. *Çaxmax (Çaḥmaḥ; Çakmak), Yanmax (Yanmaḥ; Yanmak)* gibi...
- **ق**: Anadolu Türkçesindeki gırtlağa yakın olarak çıkarılan kalın K harfini gösterir. Örneğin: *Qomşu (Komşu)*... Bazı Türki dillerde ise yine kalın K sesine yakın olarak gırtlaktan çıkarılan kalın bir G sesini karşılar. İç Anadolu ve Doğu Anadolu ağızlarında yaygın olarak kullanılır. Azeri Türkçesinin resmi harflerinden birisidir. Örneğin: *Qadın (Kadın)* sözcüğünün okunuşu "Gadın" şeklindedir. Baştaki G sesi gırtlaktan ve kalın bir tonla söylenir. (Kimi lehçelerde ise ve bu sese oldukça yakın olan kalın gırtlaksı bir K sesi olarak okunur ve söylenir.)
- **و**: Arapçada açık bir V harfidir. Klasik V sesinden kesinlikle farklıdır. V harfinde dudaklar birbirine değerken, bu seste (W harfinde) tıpkı U sesinde olduğu gibi dudakların birbirine değmesi söz konusu değildir. Batı dillerindeki w harfi yine bu sesi karşılar. Örneğin: *Dawul (Davul), Hawlu (Havlu),Yawaş (Yavaş)*. Ancak Farsçada normal V harfi ile bu fark ortadan kalkmıştır.

Fars alfabesi ile yazılan diller

- Azerice (İran)
- Belucice
- Brahuice
- Darice (Doğu Farsçası)
- Gilekçe
- Keşmirce
- Kazakça (Çin)
- Kürtçe (İran ve Irak)
- Kırgızca (Çin ve Afganistan)
- Lakice
- Lurca
- Peştuca
- Marwari
- Mazenderanca
- Farsça
- Pencapça
- Kaşkayca
- Sindçe
- Saraikice
- Tacikçe (Afganistan)
- Türkmence (İran ve Afganistan)
- Urduca
- Burushaski
- Özbekçe (Çin ve Afganistan)
- Uygurca
- Mandarin

Ayrıca bakınız

- Osmanlı alfabesi
- Arapçanın romanizasyonu

Otorite kontrolü	NKC: ph124048 (https://aleph.nkp.cz/F/?func=find-c&local_base=aut&ccl_term=ica=ph124048&CON_LNG=ENG)